

Tietoa opiskelijakunnan rekisteröitymisestä

Taustaa

Opiskelijakunnan hallitus on kokouksessaan linjannut, että opiskelijakunnalle perustetaan rekisteröity yhdistys (OPKH 4/2025 § 6)

Opiskelijakunta laissa

Lukiolaki 33 § Opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksien turvaaminen ja opiskelijakunta

Koulutuksen järjestäjän tulee varmistaa, että opiskelijoilla on mahdollisuus vaikuttaa koulutuksen järjestäjän tässä laissa tarkoitettuun toimintaan ja sen kehittämiseen sekä osallistua opiskelijoita koskevien ja opiskelijoiden asemaan vaikuttavien päätösten valmisteluun.

Jokaisella oppilaitoksella, jossa järjestetään tässä laissa tarkoitettua koulutusta, tulee olla sen opiskelijoista muodostuva opiskelijakunta. Koulutuksen järjestäjän eri oppilaitoksilla voi olla myös yhteinen opiskelijakunta. Opiskelijakunnan tehtävänä on edistää opiskelijoiden yhteistoimintaa, vaikutusmahdollisuuksia ja osallistumista sekä kehittää opiskelijoiden ja koulutuksen järjestäjän välistä yhteistyötä. Opiskelijakunnat myös osaltaan valmistavat opiskelijoita aktiiviseen ja kriittiseen kansalaisuuteen. Koulutuksen järjestäjän tulee turvata opiskelijakunnalle riittävät toimintaedellytykset.

Koulutuksen järjestäjän tulee opiskelijakuntatoiminnan lisäksi myös muulla tavoin varmistaa opiskelijoiden mahdollisuudet osallistua ja vaikuttaa 1 momentissa tarkoitetuissa asioissa. Koulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa opiskelijoille käytettävissä olevista osallistumis- ja vaikuttamistavoista.

Tässä pykälässä tarkoitettu toiminta tulee suunnitella opetussuunnitelman ja muiden siihen perustuvien suunnitelmien osana tai yhteydessä.

HE 41/2018 (Hallituksen esitys lukiolaiksi ym.) 33 §. Opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksien turvaaminen ja opiskelijakunta.

Pykälässä säädettäisiin opiskelijoiden osallisuudesta ja opiskelijakuntatoiminnasta. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin koulutuksen järjestäjän yleisestä velvollisuudesta varmistaa, että opiskelijoilla on mahdollisuus vaikuttaa koulutuksen järjestäjän ehdotettavassa laissa tarkoitettuun toimintaan ja sen kehittämiseen sekä opiskelijoita koskevien ja opiskelijoiden asemaan vaikuttavien päätösten valmisteluun. Opiskelijoita koskevilla ja opiskelijoiden asemaan vaikuttavilla päätöksillä tarkoitettaisiin paitsi opetussuunnitelmaa ja siihen liittyviä suunnitelmia sekä oppilaitoksen järjestyssääntöä, myös muita mahdollisia opiskelijan asemaan vaikuttavia päätöksiä.

Jokaisella oppilaitoksella, jossa järjestetään ehdotettavassa laissa tarkoitettua koulutusta, tulisi 2 momentin mukaan olla sen opiskelijoista muodostuva opiskelijakunta, kuten nykyisinkin. Koulutuksen järjestäjän eri oppilaitoksilla voisi kuitenkin olla myös yhteinen opiskelijakunta. Opiskelijakunnan tehtävänä olisi voimassa olevaa lukiolakia vastaavasti edistää opiskelijoiden yhteistoimintaa, vaikutusmahdollisuuksia ja osallistumista, kehittää opiskelijoiden ja koulutuksen järjestäjän välistä yhteistyötä sekä osaltaan valmistaa opiskelijoita aktiiviseen ja kriittiseen kansalaisuuteen. Koulutuksen järjestäjän tulisi nykytilaa vastaavasti turvata opiskelijakunnalle riittävät toimintaedellytykset. Opiskelijakunta voi halutessaan rekisteröityä yhdistyslain (503/1989) mukaiseksi yhdistykseksi, mutta koulutuksen järjestäjä ei voi edellyttää sitä taloudellisen tuen myöntämisen ehtona.

Pykälän 3 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän tulisi opiskelijakuntatoiminnan lisäksi myös muulla tavoin varmistaa opiskelijoiden mahdollisuudet osallistua ja vaikuttaa 1 momentissa tarkoitetuissa asioissa. Opiskelijoilla

tulisi siten olla osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuus myös opiskelijakuntatoiminnan ulkopuolella. Käytännössä tällaisia muita osallistumis- ja vaikuttamistapoja olisivat esimerkiksi tutortoiminta sekä erilaiset opiskelijakyselyt, kuulemistilaisuudet ja työpajat. Toteuttamistavat olisivat koulutuksen järjestäjän päätettävissä. Koulutuksen järjestäjän tulisi myös tiedottaa opiskelijoille käytettävissä olevista osallistumis- ja vaikuttamistavoista.

Voimassa olevassa lukiolaissa säädetyn opiskelijoiden ja opiskelijakunnan kuulemisen ja mielipiteen tiedustelemisen sijaan pykälässä edellytettäisiin opiskelijoiden todellisten vaikutusmahdollisuuksien varmistamista. Opiskelijakuntatoiminta ja opiskelijoiden muu osallistuminen lukion toimintaan ja sen kehittämiseen on olennainen osa lukiokoulutusta antavan oppilaitoksen toimintaa. Pykälän 4 momentin mukaan toiminta tulisi suunnitella opetussuunnitelman ja muiden siihen perustuvien suunnitelmien osana tai yhteydessä.

Opiskelijakunnan nykyinen toimintamalli

Opiskelijakunnan nykyisestä asemasta: Opetushallitus sekä Lukiolaisten liitto tulkitsee niiden olevan asemaltaan rekisteröimättömiä yhdistyksiä (, vaikkakin Opetushallitus katsoo opiskelijakunnilla olevan toisaalta myös julkisoikeudellinen asema). Opiskelijakuntaa koskee siten jo nyt tietyt yhdistyslain pykälät, osa laista itsestään johtuen, osa sääntöjen §:n 11 sääntömääräyksestä johtuen (liite). Opiskelijakunta joutuu siis noudattamaan yhdistyslain säännöksiä, ilman varsinaisen yhdistyksen hyötyjä.

Opiskelijakunnan toimintamuodon ollessa rekisteröimätön yhdistys, opiskelijakunnan toimihenkilöt kantavat henkilökohtaisen vastuun kaikista päätöksistään. Tämä henkilökohtainen vastuu koskee kaikkia yhdistyksen toimintaan liittyviä taloudellisia ja oikeudellisia sitoumuksia, mikä voi olla merkittävä riski opiskelijakunnan toimihenkilöille ja opiskelijakunnalle itsessään.

Opiskelijakunnan nykyisestä hallinnosta ja taloudesta: vaikka opiskelijakunnan toiminnan tulee nojata täysin sääntöihin, on nykyisellään sääntöjen noudattaminen ja hyvä hallinnosta huolehtiminen nähty lähinnä suosituksena. Esimerkiksi jotkin yleiset hallinnolliset dokumentit on pitkälti jätetty laatimatta (talousarvio, toimintasuunnitelma). Nykyinen malli ei siten vaadi tai kannusta kunnolla hyvään hallintoon ja sen jatkuvuuteen.

Nykyisellään opiskelijakunnan varat ovat juridisesti ohjaavan opettajan omaisuutta.

Syyt rekisteröityä

Suomessa moni opiskelijakunta on perustanut tai selvittää yhdistyksen perustamista. Syyt ovat moninaiset: oikeushenkilö kykenee solmimaan mm. pysyviä yritys yhteistyösopimuksia, opiskelijakunta kykenee avaamaan oman pankkitilin sekä hallinnoimaan sitä haluamallaan tavalla ja opiskelijakunta kykenee tällöin lisäksi pitämään hallussa muuta omaisuutta.

Rekisteröityminen toisi mukanaan monia etuja:

- Oikeushenkilön asema
 - Mahdollisuus omaan pankkitiliin: Rekisteröity yhdistys voi avata pankkitilin ja hoitaa talouttaan itsenäisesti. Nykyisellään Hyvinkään lukion OPK:ssa pankkitili on opiskelijakunnan ohjaavan opettajan tili.
 - Rekisteröidyllä yhdistyksellä on oikeus avata pankkitili ja tehdä sopimuksia yhdistyksen nimissä. Nykyisellään mikäli opiskelijakuntaa päättäisi tehdä yritys yhteistyösopimuksia jonkun yrityksen kanssa, se tulisi tehdä tämän yrityksen ja yksityishenkilön välisenä sopimuksena, mistä saattaisi tulla ongelmia tämän yksityishenkilön valmistuttua tai hän käydessä yhteistyöhaluttomaksi. Lisäksi jotkin yritykset eivät välttämättä halua edes tehdä sopimuksia tällaisella mallilla.
 - Avustusten hakeminen mahdollistuu: Moni avustuksia myöntävä taho edellyttää rekisteröityä yhdistystä ja oikeaa taloushallintoa.
- Rajoitettu vastuu: Rekisteröidyssä yhdistyksessä jäsenet eivät ole lähtökohtaisesti henkilökohtaisessa vastuussa yhdistyksen asioista.

- Varallisuus olisi todellisesti opiskelijakunnan päätösvallan alaisia
 - Nykyisellään varat annetaan ja luokitellaan ohjaavan opettajan yksityisomaisuudeksi.
- Voi katsoa palvelevan opetustehtävää
 - Edistää opiskelijakunnan sääntö- ja lakisäateistä tehtävää
 - Mahdollistaa lukion opetussuunnitelmaan kuuluvien yhdistysasioiden käytännön harjoittelua ja toteuttamista. Mahdollisuus oikeasti päästä harjoittelemaan yhdistys- ja hallintoasioita
- Lain asettamat velvoitteet ovat toisaalta myös positiivisia
 - Jäsenten oikeusturva parantunee
 - Lain mukainen kirjanpito ja taloudenhoito selkeyttää taloutta.
 - Pahoissa väärinkäytöksissä hallituksen tai yhdistyksen päätökset voidaan kumota tarvittaessa oikeusteitse.
 - Asiakirjojen laadinta laadukkaasti ja talousarvion, toimintasuunnitelman ym. laatiminen selkeyttää hallintoa ja rajoittaa hallituksen nykyistä lähes täyttä toimivaltaa asiassa – kaikkien opiskelijoiden ääni paremmin kuuluviin.

Hyvinkään lukion OPK:n rekisteröinti

Rekisteröitymisen vaatimukset, yhdistysten lainsäädäntö

Tärkein yhdistyksiä säätelevä laki on yhdistyslaki. Yhdistyksiä koskevat myös muun muassa kirjanpitolaki, tilintarkastuslaki ja vahingonkorvauslaki. Muita lakeja ja säädöksiä, kuten esimerkiksi tietosuojasetus (GDPR), pitää ottaa huomioon sen mukaan, millaista toimintaa yhdistyksellä on.

Rekisteröityminen yhdistykseksi edellyttää seuraavia toimenpiteitä: yhdistyksen perustamiskirjan laatiminen vähintään kolmen perustajajäsenen toimesta, yhdistyksen sääntöjen laatiminen yhdistyslain mukaisesti sekä yhdistyksen rekisteröinti-ilmoituksen tekeminen Patentti- ja rekisterihallitukselle (PRH). Perustajajäsenten tulee olla 15 vuotta täyttäneitä luonnollisia henkilöitä. Lisäksi yhdistyksen tulee järjestäytyä valitsemalla hallitus ja muut tarvittavat toimihenkilöt.

Rekisteröitymiseen liittyy myös muita vaatimuksia:

- Hallituksen kokoonpano:
 - Puheenjohtajan (ja varapuheenjohtajan) tulee olla Suomen asukas, joka on 18 vuotta täyttänyt
 - Vähintään kolme jäsentä
 - Konkurssissa oleva ei voi olla hallituksen jäsenenä
- Muut hallinnolliset vaatimukset
- Taloudenpito ja tarkastus:
 - Yhdistyksen on noudatettava kirjanpitolakia.
 - Kahdenkertainen kirjanpito pakollinen, jollei täytä kevennetyn kirjanpidon ehtoja.
 - Toiminnantarkastus:
 - Yhdistyksellä on oltava toiminnantarkastaja, jos ei ole tilintarkastajaa.
 - Toiminnantarkastajan on oltava luonnollinen henkilö, jolla on tarvittava taloudellisten ja oikeudellisten asioiden tuntemus
- Asiakirjanhallinta
 - Kokouksista laadittava pöytäkirjat lain mukaisesti
 - Jäsenluettelon pitäminen
 - Tiliasiakirjat säilytettävä 6 tai 10 vuotta.
- Opiskelijakunnan päätös

Hallituksen ja muiden luottamushenkilöiden vastuu

Mikäli hallitus tai yhdistyksen joku vastuuhenkilö toimii välinpitämättömästi ja tahallisesti lain tai yhdistyksen säännösten vastaisesti ja se johtaa yhdistykselle vahinkoon, syntyy asiasta vastuullisille vahingonkorvausvelvollisuus.

Yhdistyksen luottamushenkilöiltä vaaditaan aktiivista osallistumista työhönsä (kohtuus), riittävää yhdistyksen hallinnollisten asioiden (säännöt) ja perustason tuntemusta yhdistyslaista ja muista yhdistykseen vaikuttavista laeista. Vastuuhenkilön tulee toimia riippumattomasti ja noudattaa esteellisyssäännöksiä. Hallituksen on huolehdittava päätöksenteon oikeasta dokumentoinnista.

Kustannukset

PRH:n maksut

Yhdistyksen ohjattu perustamisilmoitus sähköisessä palvelussa maksaa 55€. Yhdistyksen perustaminen itsessään ei siis ole kovinkaan kallis toimenpide, mutta yhdistyksen pyörittämisestä koituu pieniä kustannuksia vuosittain. Yhdistyksen nimenkirjoittajien muutokset tulee ilmoittaa PRH:lle, mikä maksaa 25€. Lisäksi mikäli hallitus ilmoitetaan PRH:lle, se maksaa myös 25€. Yhdistyksen pyörittämisestä voi aika ajoin koitua myös joitain muita satunnaisia kustannuksia, esimerkiksi mikäli yhdistyksen sääntöjä tarvitsee muuttaa (*Yhdistyksen sääntömuutosilmoitus sähköisessä palvelussa, PRH ei ole ennakotarkastanut sääntöjä: 110€*).

Muut kustannukset

Yhdistys tarvitsee pankkitilin, mistä tulee yhdistyksen suurimmat pakolliset menot. Kustannukset vaihtelevat eri palveluntarjoajien välillä: vuosikustannukset vaihtelevat noin 100 eurosta 300 euroon. Eri palveluntarjoajien välillä on myös joitain eroja paketissa tarjotuissa palveluissa.

Yhdistyksen säännöt ja hallinto

Koska opiskelijakuntaa itsessään ei voi rekisteröidä, tulee rekisteröinnissä luoda sille rinnakkainen yhdistys. Siihen liittyvistä käytännön linjauksista, kuten siitä että tuleeko opiskelijakunnan hallitukseen valittavien olla myös yhdistyksen hallituksen jäseniä vai ei, tulisi päättää. Näissä tulee kuitenkin huomioida se, miten asioista päätetään, koska väärin säädettyinä ne ovat lainvastaisia.

Säännöt on hyvä laatia muutosilmoituksen kustannuksien vuoksi laadukkaasti jo perustamisvaiheessa. Yhdistyslaki antaa melko paljon liikkumavaraa yhdistyksien sääntöjen laadinnassa, joten opiskelijakunta voi melko vapaasti päättää monista toimintamalleista. Kuitenkin kaikkea ei sääntömääräyksillä voi kuitenkaan päättää.

Perustamisaikataulu ja toimet

Yhdistyksen perustaminen olisi hyvä saada valmiiksi ennen kesälomaa, jotta hallitus ehtii aloittaa toimintansa ja hoitaa rekisteröintiin sekä pankkitileihin liittyvät käytännön asiat ennen syksyn toimintakauden alkua.

Aikataulu siten, että perustamiskokous pidetään ennen kesää/sen alussa.

1. Viikolla 19

- Hallitus hyväksyy omalta osaltaan suunnitelmat sekä päättää kutsua yleiskokouksen koolle ja tekee esitykset yleiskokoukselle.
 - Kokousasiat:
 - Suunnitelman hyväksyminen ja mahdolliset muutokset
 - Yleiskokouksen koollekutsuminen
 - Hallitus esittää yleiskokoukselle yhdistyksen perustamista
 - Hallitus esittää sääntömuutoksia yleiskokoukselle

2. Viikolla 20/21

- yleiskokous kokoustaa ja hyväksynee suunnitelmat sekä tekee tarvittavat päätökset
 - Kokousasiat:
 - Päätös perustamisesta
 - Sääntömuutos

3. Viikolla 21

- Hallitus kokoustaa ja valmistelelee perustamiskokouksen asiat.

4. Viikolla 22 TAI 23

- pidetään yhdistyksen perustamiskokous
 - Kokousasiat:
 - Kokouksen alkutoimet
 - Pöytäkirjan allekirjoittaa jokainen, joka liittyy jäseneksi
 - Päätös yhdistyksen perustamisesta ja rekisteröinnistä
 - Yhdistyksen säännöt
 - Toimintasuunnitelma
 - Jäsenmaksu: ei tule kerätä perusjäsenyydestä
 - Talousarvio
 - Puheenjohtajan vaali
 - (varapuheenjohtajan vaali, mikäli tehdään yhdistyksen kokouksen päätettäväksi)
 - Hallituksen muiden jäsenten vaali
 - Toiminnantarkastajien valinta
 - Päätös Lukiolaisten Liiton opiskelijakuntajäsenyydestä (Kuuluu yleiskokouksen, että hallituksen toimivaltaan, valinnainen)
 - Laaditaan perustamiskirja

5. Edellisten jälkeen

- Yhdistyksen perustamisilmoitus
- Yhdistyksen hallitus järjestäytyy

Opiskelijakuntaa nykyisellään koskevat yhdistyslain pykälät

Laista itsestään johtuvat OPK:ssa sovellettavat pykälät

58 § Vastuu velvoitteista

Yhdistys, jota ei ole merkitty rekisteriin, ei voi saada nimiinsä oikeuksia tai tehdä sitoumuksia eikä kantaa tai vastata.

Rekisteröimättömän yhdistyksen puolesta tehdystä toimesta aiheutuneesta velvoitteesta vastaavat toimeen osallistuneet tai siitä päättäneet henkilökohtaisesti ja yhteisvastuullisesti. Yhdistyksen muut jäsenet eivät vastaa henkilökohtaisesti sellaisesta velvoitteesta.

59 § Yhdistyksen puolesta toimiminen

Rekisteröimätöntä yhdistystä koskevassa asiassa tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa sen puolesta voi toimia yhdistyksen tai sen hallituksen puheenjohtaja tai muu sen asioita hoitava. Tällaiselle henkilölle voidaan myös antaa yhdistykselle tarkoitettu tiedonanto.

Kannetta rekisteröimättömän yhdistyksen lakkauttamiseksi voidaan ajaa yhdistyksen tai sen hallituksen yhtä tai useampaa jäsentä vastaan. Kanne on nostettava sen paikkakunnan tuomioistuimessa, jossa vastaajalla tai jollakin heistä on kotipaikka.

Rekisteröimättömiin yhdistyksiin on muutoin soveltuvin osin sovellettava, mitä 1–5, 10, 11, 43, 44, 60 ja 62 §:ssä on säädetty.

5 § Taloudellinen toiminta

Yhdistys saa harjoittaa vain sellaista elinkeinoa tai ansiotoimintaa, josta on määrätty sen säännöissä tai joka muutoin välittömästi liittyy sen tarkoituksen toteuttamiseen taikka jota on pidettävä taloudellisesti vähäarvoisena.

11 § (8.5.2020/336) Jäsenluettelo

Yhdistyksen jäsenistä on pidettävä luetteloa. Luetteloon on merkittävä kunkin jäsenen ~~täydellinen~~ nimi ja kotipaikka.

Yhdistyksen jäsenelle on pyydettyessä varattava tilaisuus tutustua 1 momentissa mainittuihin tietoihin. Jäsenellä, joka osoittaa etunsa yhdistyksen jäsenenä sitä vaativan, on oikeus nähdä myös muu luetteloon merkitty tieto. Jäsenluettelossa olevien tietojen luovuttamiseen sovelletaan muutoin, mitä luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679 (yleinen tietosuojasetus) ja tietosuojalaissa (1050/2018) säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun luettelon sisältämien henkilötietojen rekisterinpitäjä on yhdistys.

Rekisterinpitäjälle kuuluvista tehtävien hoitamisesta vastaa rekisteröidyn yhdistyksen hallitus tai, jos yhdistys on rekisteröimätön, yhdistyksen tai sen hallituksen puheenjohtaja tai muu sen asioita hoitava.

62 § Rangaistussäännös

mom 3-

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1. laiminlyö tilinpitomerkintöjen tekemisen 37 a §:n 4 momentin mukaisesti, taikka
2. laiminlyö 37 a §:n 5 momentissa tarkoitetun tilinpitoaineiston säilytysvelvollisuuden,

on tuomittava, jollei teko ole rangaistava rikoslain (39/1889) 30 luvun 9, 9 a tai 10 §:ssä tarkoitettuna kirjanpitorikoksena, törkeänä kirjanpitorikoksena tai tuottamuksellisena kirjanpitorikoksena eikä teosta muuallakaan laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *tilinpitorikkomuksesta* sakkoon.

Sääntöperustaiset oleelliset pykälät

17 § (8.7.2022/663) Jäsenten päätösvalta

Jäsenet käyttävät päätösvaltaansa yhdistyksen kokouksessa.

Hallitus tai yhdistyksen kokous voi päättää, että 1 momentissa tarkoitettuun yhdistyksen kokoukseen saa osallistua myös siten, että jäsen voi käyttää täysimääräisesti päätösvaltaansa tietoliikenneyhteyden ja muun teknisen apuvälineen avulla kokouksen aikana, jollei säännöissä rajoiteta tai kielletä tällaisen kokouksen järjestämistä.

Hallitus tai yhdistyksen kokous voi päättää myös, että yhdistyksen kokous järjestetään ilman kokouspaikkaa siten, että jäsenet käyttävät 1 momentissa tarkoitettua päätösvaltaansa ajantasaisesti tietoliikenneyhteyden ja teknisen apuvälineen avulla kokouksen aikana. Edellytyksenä on, että sääntöjen mukaan yhdistyksen kokous on järjestettävä tai voidaan järjestää näin.

Hallitus tai yhdistyksen kokous voi päättää, että yhdistyksen kokoukseen saa osallistua 1–3 momentissa säädetyn lisäksi postin taikka tietoliikenneyhteyden ja teknisen apuvälineen avulla ennen yhdistyksen kokousta tai kokouksen aikana, jollei säännöissä rajoiteta tai kielletä tällaisen osallistumiskeinon tarjoamista. Hallitus tai yhdistyksen kokous voi päättää, että tässä momentissa tarkoitettulla tavalla voi käyttää vain osaa jäsenen oikeuksista ja että oikeutta voi käyttää vain sen päättämällä tavalla, jollei säännöissä toisin määrätä. Jos yhdistyksen varsinaisena tarkoituksena on valtiollisiin asioihin vaikuttaminen, tällainen osallistumisoikeus voi olla vain kokouksen aikana.

Lisäedellytyksenä 2 ja 3 momentissa tarkoitetun kokouksen ja 4 momentissa tarkoitetun osallistumismahdollisuuden järjestämiselle on, että osallistumisoikeus ja ääntenlaskennan oikeellisuus voidaan selvittää 1 momentissa tarkoitetussa yhdistyksen kokouksessa noudatettaviin menettelyihin verrattavalla tavalla. Kokoukseen osallistuvina pidetään vain niitä, jotka ovat käyttäneet äänioikeuttaan ennen kokousta tai voivat käyttää äänioikeuttaan kokouksen aikana.

Säännöissä voidaan määrätä, että jäsenet käyttävät säännöissä erikseen mainituissa asioissa päätösvaltaansa ilman kokousta erillisissä äänestystilaisuuksissa, postitse taikka tietoliikenneyhteyden tai

muun teknisen apuvälineen avulla. Määräys voi kuitenkin koskea 23 §:n 1 momentissa mainituista asioista vain hallituksen tai sen jäsenen valintaa. (3.2.2023/135)

Jäsenet voivat yksimielisinä päättää siitä, että päätös yhdistyksen kokoukselle kuuluvasta asiasta tehdään kokousta pitämättä. Päätös on tehtävä kirjallisesti, päivättävä ja kunkin yhdistyksen jäsenen on varmennettava se. Kirjalliseen päätökseen sovelletaan muuten, mitä yhdistyksen kokouksen pöytäkirjasta säädetään.

23 § Kokouksessa päätettävät asiat

Yhdistyksen tai, jos säännöissä on niin määrätty, valtuutettujen kokouksessa on päätettävä:

1. yhdistyksen sääntöjen muuttamisesta;
2. kiinteistön luovuttamisesta tai kiinnittämisestä taikka yhdistyksen toiminnan kannalta huomattavan muun omaisuuden luovuttamisesta;
3. 30 §:ssä tarkoitettusta äänestys- ja vaalijärjestyksestä;
4. hallituksen tai sen jäsenen taikka tilintarkastajan tai toiminnantarkastajan valitsemisesta tai erottamisesta;
5. tilinpäätöksen tai vuosilaskelman vahvistamisesta ja vastuuvapauden myöntämisestä; sekä
6. yhdistyksen purkamisesta.

Säännöissä voidaan määrätä, että hallitus voi päättää yhdistyksen omaisuuden myymisestä, vaihtamisesta ja kiinnittämisestä.

24 § (16.7.2010/678) Kokouskutsu

Yhdistyksen kokous on kutsuttava koolle siten kuin säännöissä on määrätty. Kokouskutsussa on mainittava kokouksen aika ja paikka ja mahdollinen ennakoilmoittautumisvelvollisuus. (8.7.2022/663)

Jos kokoukseen voidaan osallistua myös postitse taikka tietoliikenneyhteyden ja teknisen apuvälineen avulla, tästä on mainittava kokouskutsussa. Kokouskutsussa on lisäksi mainittava tällaisen osallistumisen edellytyksistä, osallistumisen teknisestä toteutuksesta, siihen liittyvistä jäsenen puhevallan käyttämisen mahdollisista rajoituksista sekä siinä noudatettavasta menettelystä. (8.7.2022/663)

Päätöstä 23 §:ssä mainitussa ja muussa siihen verrattavassa asiassa ei kokouksessa saa tehdä, ellei asiaa ole mainittu kokouskutsussa.

25 § Jäsenen äänioikeus

Jollei säännöissä ole toisin määrätty, jokaisella 15 vuotta täyttäneellä jäsenellä on äänioikeus ja jokaisella äänioikeutetulla yksi ääni. Yksityinen henkilö ei voi käyttää äänioikeuttaan asiamiehen välityksellä, ellei säännöissä ole niin määrätty.

Säännöissä voidaan määrätä, että määrätyn ajan jäsenmaksunsa maksamisen laiminlyönyt ei saa käyttää äänioikeuttaan. Säännöissä voidaan määrätä, että yhdistyksen kokoukseen osallistumisen edellytyksenä on ilmoittautuminen kokoukseen etukäteen yhdistykselle viimeistään kokouskutsussa mainittuna päivänä. Tällöin kokouskutsuaika lasketaan viimeisestä ilmoittautumispäivästä. Jäsenellä on oikeus osallistua yhdistyksen kokoukseen vain 17 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla tietoliikenneyhteyden ja teknisen apuvälineen avulla, jos hän on ilmoittanut osallistuvansa näin ja kutsussa on mainittu tällaisen yhdistykselle ilmoitettavan osallistumistavan sitovuudesta. (8.7.2022/663)

26 § Esteellisyys yhdistyksen kokouksessa

Jäsen ei saa yhdistyksen kokouksessa äänestää eikä tehdä päätösehdotuksia päätettäessä hänen ja yhdistyksen välisestä sopimuksesta tai muusta asiasta, jossa hänen yksityinen etunsa on ristiriidassa yhdistyksen edun kanssa.

Hallituksen jäsen tai muu, jolle on uskottu yhdistyksen hallintoon kuuluva tehtävä, ei saa äänestää päätettäessä tilintarkastajan tai toiminnantarkastajan valitsemisesta tai erottamisesta, tilinpäätöksen vahvistamisesta taikka vastuuvapauden myöntämisestä, kun asia koskee hallintoa, josta hän on vastuussa. (16.7.2010/678)

Mitä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen henkilöiden esteellisyydestä on säädetty, koskee myös heidän asiamiestään tai edustajaansa.

31 § Pöytäkirjan laatiminen

Kokouksen puheenjohtajan on huolehdittava siitä, että kokouksessa tehdyistä päätöksistä laaditaan pöytäkirja. Pöytäkirja on kokouksen puheenjohtajan allekirjoitettava sekä vähintään kahden kokouksessa sitä varten valitun henkilön tarkastettava tai yhdistyksen itsensä hyväksyttävä.

Jos päätösvaltaa on käytetty ilman kokousta erillisissä äänestystilaisuuksissa, postitse taikka tietoliikenneyhteyden tai muun teknisen apuvälineen avulla, yhdistyksen hallituksen on huolehdittava siitä, että menettelystä päätöksenteossa, äänten laskennasta ja sen tuloksesta sekä tehdystä päätöksestä laaditaan päiväty ja hallituksen puheenjohtajan allekirjoittama pöytäkirja. ([16.7.2010/678](#))

Yhdistyksen jäsenellä on oikeus pyynnöstä saada 1 ja 2 momentissa tarkoitetut pöytäkirjat nähtäväkseen.

33 § Päätöksen mitättömyys

Päätös on moitekanteesta riippumatta mitätön, jos se loukkaa sivullisen oikeutta.

Mitätön on myös päätös, joka vähentää yhdistyksen jäsenellä sääntöjen mukaan olevaa erityistä etua yhdistyksessä taikka sisällöltään tai päätöksentekotavaltaan olennaisesti loukkaa jäsenen yhdenvertaisuutta, jollei 27 §:n 3 momentista muuta johdu.

~~Yhdistyksen jäsen, hallitus tai hallituksen jäsen sekä se, joka katsoo päätöksen loukkaavan oikeuttaan, voi nostaa kanteen yhdistystä vastaan sen vahvistamiseksi, että yhdistyksen päätös on mitätön.~~

35 § ([16.7.2010/678](#)) Hallitus

Yhdistyksellä on oltava hallitus, johon kuuluu vähintään kolme jäsentä. Hallituksen on lain ja sääntöjen sekä yhdistyksen päätösten mukaan huolellisesti hoidettava yhdistyksen asioita. Hallituksen on huolehdittava siitä, että yhdistyksen kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito on luotettavalla tavalla järjestetty. Hallitus edustaa yhdistystä.

~~Hallituksella on oltava puheenjohtaja. Puheenjohtaja ei saa olla vajaavaltainen. Hallituksen muiden jäsenten on oltava 15 vuotta täyttäneitä. Konkurssissa oleva ei voi olla hallituksen jäsenenä.~~

~~Hallituksen puheenjohtajalla on oltava asuinpaikka Suomessa, jollei Patentti- ja rekisterihallitus myönnä lupaa poiketa tästä.~~

Hallitus voi päättämänsä menettelyn mukaisesti tehdä päätöksiä kokousta pitämättä, jollei säännöissä määrätä toisin. Jos päätös tehdään pitämättä kokousta, se on kirjattava, varmennettava ja säilytettävä luotettavasti. ([3.2.2023/135](#))

36 § Yhdistyksen nimenkirjoittajat

Hallituksen puheenjohtajalla on oikeus kirjoittaa yhdistyksen nimi, jollei tätä oikeutta ole rajoitettu jäljempänä 3 momentissa tarkoitettuun tavoin.

Yhdistyksen säännöissä voidaan määrätä, että oikeus yhdistyksen nimen kirjoittamiseen on lisäksi:

1. yhdellä tai useammalla hallituksen jäsenellä;
2. asemansa perusteella muulla henkilöllä; tai
3. henkilöllä, jolla on siihen hallituksen erikseen antama henkilökohtainen oikeus.

Vajaavaltainen tai konkurssissa oleva ei voi edustaa yhdistystä eikä toimia sen nimenkirjoittajana. Oikeutta yhdistyksen nimen kirjoittamiseen voidaan säännöissä rajoittaa niin, että kahdella tai useammalla henkilöllä on vain yhdessä oikeus kirjoittaa yhdistyksen nimi. Muuta rajoitusta ei saa merkitä yhdistysrekisteriin.

Yhdistyksen allekirjoituksessa tulee olla yhdistyksen nimi ja nimenkirjoittajan tai nimenkirjoittajien omakätinen allekirjoitus.

Haaste ja muu tiedoksianto katsotaan yhdistykselle toimitetuksi, kun se on annettu tiedoksi henkilölle, jolla on oikeus yksin tai yhdessä toisen kanssa kirjoittaa yhdistyksen nimi.

37 § Esteellisyys

Hallituksen jäsen tai yhdistyksen toimihenkilö ei saa osallistua hänen ja yhdistyksen välistä sopimusta koskevan eikä muunkaan sellaisen asian käsittelyyn eikä ratkaisemiseen, jossa hänen yksityinen etunsa saattaa olla ristiriidassa yhdistyksen edun kanssa.

37 a § (3.2.2023/135) Kirjapitovelvollisuus ja muu tilinpitovelvollisuus

Yhdistyksen tilinpäätös ja toimintakertomus on laadittava kirjanpitolain (1336/1997) mukaisesti.

Edellä 1 momentista poiketen yhdistyksen säännöissä voidaan määrätä, että yhdistyksen tilinpitoon sovelletaan tämän pykälän 3–7 momenttia, jos yhdistyksen saamien avustusten ja muiden tulojen yhteenlaskettu määrä tilikaudella on enintään 30 000 euroa sekä päättyneellä että sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella eikä yhdistys harjoita liiketoimintaa. Edellä mainitun raja-arvon katsotaan alittuvan myös, jos yhdistyksen rekisteröinnistä on alle kaksi vuotta eikä ole ilmeistä, että raja-arvo ylittyy tilikaudella. Lisäksi yhdistyksen kokous voi edellä mainitun raja-arvon alittuessa sääntöjä muuttamatta päättää tilipidon järjestämisestä tämän pykälän 3–7 momentin mukaisesti päätöksellä, johon sovelletaan sääntöjen muuttamista koskevia vaatimuksia enemmistöstä ja kokouskutsusta.

Tämän pykälän 2–7 momentissa tarkoitetun tilipidon tarkoitus on pitää erillään yhdistyksen tulot, menot, varat ja velat (tapahtumat), jotta jäsenet sekä avustusten antajat ja viranomaiset voivat seurata taloudenpitoa tehtäviensä hoitamisen edellyttämällä tavalla.

Tapahtumat on merkittävä tilinpitoon kassaperusteisesti aikajärjestyksessä ja ilman aiheutonta viivytystä. Kaikista tapahtumista tulee käydä ilmi niiden sisältö ja ajankohta. Lisäksi on jatkuvasti pidettävä ajantasaista

luettelo yhdistyksen varoista ja veloista sekä huolehdittava siitä, että tilinpidosta saa tarvittavat tiedot mahdollisen verovelvollisuuden täyttämiseksi.

Tapahtumia koskevat laskut, kuitit ja muu tilinpitoaineisto säilytetään siten, että tarvittaessa yhteys tilinpidon merkinnästä tapahtumaan on vaivatta selvitettävissä. Jos merkinnän perusteeksi ei saada ulkopuolisen antamaa tositetta, merkintä todennetaan kirjallisen selvityksen avulla. Tilinpito ja tapahtumia koskeva aineisto on säilytettävä kuusi vuotta sen kalenterivuoden jälkeen, jota ne koskevat.

Yhdistyksen jäsenellä on pyynnöstä oikeus saada tilinpito nähtäväkseen kerran jokaiselta päättyneeltä kalenterikuukaudelta ja tiedot on pidettävä nähtävillä vähintään kahden viikon ajan viimeistään kahden viikon kuluttua pyynnöstä. Jos säännöissä määrätään tilinpidon nähtävänä pitämisestä harvemmin, pidemmän ajan kuluttua pyynnöstä tai lyhyemmän ajan, toiminnasta on laadittava tilikaudelta vuosilaskelma, joka esitetään jäsenille kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Lisäksi yhdistyksen kokous voi sääntöjä muuttamatta päättää tilinpidon nähtävänä pitämisestä ja vuosilaskelman laatimisesta viimeksi tässä momentissa mainitun mukaisesti päätöksellä, johon sovelletaan sääntöjen muuttamista koskevia vaatimuksia enemmistöstä ja kokouskutsusta.

Tarkemmat säännökset tilinpidon järjestelyistä ja sisällöstä sekä tilinpidon kaavoista ja vuosilaskelmasta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

38 a § (16.7.2010/678) Toiminnantarkastus

Yhdistyksellä on oltava toiminnantarkastaja, jos yhdistyksellä ei ole tilintarkastajaa. Jos valitaan vain yksi toiminnantarkastaja, on lisäksi valittava varatoiminnantarkastaja, johon sovelletaan, mitä toiminnantarkastajasta säädetään.

Toiminnantarkastajan on oltava luonnollinen henkilö. Toiminnantarkastajalla on oltava sellainen taloudellisten ja oikeudellisten asioiden tuntemus kuin yhdistyksen toimintaan nähden on tarpeen tehtävän hoitamiseksi. ~~Toiminnantarkastajana ei voi olla vajaanvaltainen taikka se, joka on konkurssissa tai jonka toimintakelpoisuutta on rajoitettu.~~ Toiminnantarkastajan on oltava riippumaton tarkastusta suorittaessaan.

~~Jos toiminnantarkastajaa ei ole valittu tämän lain tai yhdistyksen sääntöjen mukaisesti, aluehallintovirasto määrää ilmoituksesta toiminnantarkastajan noudattaen vastaavasti, mitä tilintarkastuslain 2 luvun 8 §:n 3 ja 4 momentissa tilintarkastajan määräämisestä säädetään. (18.9.2015/1210)~~

Toiminnantarkastajan on tarkastettava yhdistyksen talous ja hallinto yhdistyksen toiminnan edellyttämässä laajuudessa sekä annettava tarkastuksestaan kirjallinen toiminnantarkastuskertomus tilinpäätöksestä päättävälle yhdistyksen tai valtuutettujen kokoukselle. Jos tarkastuksessa on ilmennyt, että yhdistykselle on aiheutunut vahinkoa tai tätä lakia tai sääntöjä on rikottu, siitä on mainittava tarkastuskertomuksessa.

Yhdistyksen hallituksen velvollisuuteen avustaa toiminnantarkastajaa sekä toiminnantarkastajan läsnäoloon kokouksessa ja salassapitovelvollisuuteen sovelletaan, mitä tilintarkastuslain 3 luvun 9 ja 10 §:ssä sekä 4 luvun 8 §:ssä tilintarkastajan osalta säädetään. (18.9.2015/1210)